

HET WERELDVAKVERBOND EN DE COMMUNISTISCHE VAKBEWEGING IN
NEDERLAND

S a m e n v a t t i n g

In 1961 zijn de banden tussen het secretariaat van het Wereldvakverbond te Praag en het Nederlandse, door communisten geleide "Centrum voor Eenheid en Klassenstrijd in de vakbeweging" (de voormalige EVC-1958) weer nauwer aangehaald. Ook nam het WVV-secretariaat contact op met de zgn. "oude" EVC (welke door de CPN als "revisionistisch" bestempeld wordt).

De Fransman Marcel BRAS, secretaris van het WVV, bracht in augustus een bezoek aan de Centrum-staf te Amsterdam. Daar het Centrum geen vakcentrale in de eigenlijke zin van het woord is, kan het formeel geen lid van het WVV zijn. Toch stelt het WVV er prijs op dat het Centrum als "niet-officieel" lid afgevaardigden naar de WVV-conferenties blijft zenden.

In december 1961 vindt te Moskou het 5e congres van het Wereldvakverbond plaats. Voor de CPN en het Centrum is het onverteerbaar dat het WVV ook de "oude" EVC (die in 1959 uit het WVV is getreden) zou uitnodigen. Het WVV kan echter formeel niet op politieke gronden discrimineren. Deze kwestie zit de CPN-leiding heel hoog. De algemeen secretaris van de CPN, Paul de GROOT, ging in verband hiermede in Moskou "op audiëntie" bij de Sowjet-Russische 1e vice-president van het WVV, V.V. GRISHIN.

De "oude" EVC werd inmiddels door Praag uitgenodigd één waarnemer naar Moskou te zenden.

G E H E I MHET WERELDVAKVERBOND EN DE COMMUNISTISCHE VAKBEWEGING IN
NEDERLAND

In 1960 is er weinig contact geweest tussen het Wereldvakverbond in Praag en het Nederlandse "Centrum voor Eenheid en Klassenstrijd" (de voormalige EVC-1958). Het WVV-secretariaat nam een zekere gereserveerdheid in acht jegens de "omvorming" van de EVC-1958 tot Centrum (in januari 1960), waarvan men de gevolgen niet direct kon overzien.

Als gevolg van de scheuring in de communistische vakbeweging in 1958, is het WVV geconfronteerd met het bestaan van twee elkaar vijandig gezinde vakcentrales in Nederland (de CPN-getrouwe EVC-1958 en de dissidente "oude" EVC). Er waren sindsdien op internationale WVV-bijeenkomsten herhaaldelijk moeilijkheden gerezen daar de vertegenwoordigers der beide vakcentrales voor dit internationale forum steeds hun conflicten met elkaar uitvochten. Pogingen van WVV-zijde om de twee partijen tot elkaar te brengen bleven zonder resultaat. (Zie ook de rapporten van 23 mei 1959 no. 493644 en van 30 juni 1960 no. 543745).

In de loop van 1961 zijn de banden tussen het WVV-secretariaat en de leiding van het Centrum echter weer wat nauwer aangehaald. Ook werden weer enige contacten met de "oude" EVC gelegd. Het initiatief daartoe ging van het WVV uit, zoals uit het volgende blijkt.

Het Wereld Vak Verbond zond medio maart 1961 de Italiaan MAGGIONI naar West-Europa om propaganda te maken voor een in mei 1961 in Wenen te houden conferentie over de 40-urige werkweek. Deze man bezocht ook de Centrumstaf te Amsterdam. (Een andere WVV-functionaris bracht met hetzelfde doel eind maart een bezoek aan het secretariaat van de "oude" EVC te Amsterdam).

In mei 1961 ging een hoofdbestuurder van de transportbond der voormalige EVC-1958 op uitnodiging naar Boedapest ter bijwoning van een conferentie belegd door de VVI-Transport.

In juli kreeg het Centrum uit Praag het verzoek om het Sowjetstandpunt inzake de kwestie Berlijn onder de arbeiders te propageren. (De "oude" EVC kreeg hetzelfde verzoek).

G E H E I M

- 2 -

G E H E I M

Het belangrijkste in dit verband was wel het tweedaagse bezoek van de Fransman Marcel BRAS, 1e secretaris van het WVV, in augustus j.l. aan de Centrum-staf. Mede met het oog op diverse lopende zaken (de propaganda voor "Berlijn", de uitnodigingen voor het a.s. 5e WVV-congres in Moskou) heeft het WVV-secretariaat het kennelijk noodzakelijk geacht te weten welke positie het Centrum en de "oude" EVC thans in Nederland innemen. Uit de gesprekken, die BRAS in bijzijn van de CPN-partijbestuurder Piet BAKKER met de Centrum-staf hield, bleek wel, dat het WVV-secretariaat zich nooit een duidelijk beeld heeft kunnen vormen van de moeilijkheden tussen het Centrum en de EVC. Zo ging het o.m. over de vraag waarom het Centrum - in tegenstelling tot de "oude" EVC - geen afgevaardigden had gezonden naar de Weense conferentie over de 40-urige werkweek van mei j.l. Het Centrum had in die periode echter "niemand kunnen missen". De Centrum-stafleden lieten zich in dit verband laatdunkend uit over de "oude" EVC, die zich wel presenteert als de "enige echte", doch in feite niets meer te betekenen heeft en geen activiteiten meer ontwikkelt behalve die van "stakingsbreker". Naar hun oordeel is de EVC georiënteerd op Joegoslavië en hebben haar leiders de eigendommen van de communistische vakbeweging opgesoupeerd.

Betreffende de toekomstige verhouding van het Centrum tot het WVV kwam men tot de volgende conclusie:

Ofschoon het Centrum vanwege zijn opzet niet als vakcentrale kan worden beschouwd, derhalve formeel niet als lid bij het WVV kan zijn aangesloten, kunnen in de toekomst de betrekkingen wederzijds toch worden onderhouden via de pers- en propagandadienst, een onderdeel van het WVV-secretariaat te Praag. Vertegenwoordigers van het Centrum kunnen internationale bijeenkomsten van het WVV als niet-officieel lid bijwonen.

Voor het 5e WVV-congres, dat van 4 tot 16 december in Moskou wordt gehouden rekent het WVV b.v. op 8 à 9 afgevaardigden uit Nederland, zodat dus enkele Centrum-functionarissen en een paar populaire bedrijfsarbeiders eraan kunnen deelnemen. (Van de voorgestelde formele invitaties aan de NVV-bonden is uiteraard geen effect te verwachten).

G E H E I M

G E H E I M

BRAS sneed ook de in dit gezelschap wel zeer delicate kwestie van een eventuele uitnodiging aan de EVC aan. Het WVV, dat de eenheid van alle arbeiders ter wereld in zijn vaandel heeft geschreven, kan andere vakorganisaties formeel niet op politieke gronden discrimineren. Tegen het verzet der Centrubestuurders voerde hij dan ook aan, dat het WVV ook de Joegoslaven uitnodigt. Sommige bestuurders van het WVV (b.v. de Italiaan SANTI, een Nenni-socialist), zouden het Nederlandse vakbondsconflict binnenskamers te berde kunnen brengen en dan moest men met het bewijs ter tafel komen, dat de EVC niets meer voorstelt. BRAS bleek niet bereid de visie van het Centrum op de EVC zonder meer over te nemen. Het WVV-secretariaat zou daarom de EVC nog eens op de korrel nemen.

De reeds eerder in dit rapport genoemde WVV-functionaris MAGGIONI kwam tussen 4 en 9 september opnieuw naar Amsterdam. Zijn komst stond in direct verband met het bezoek van BRAS enige weken daarvoor. Het Centrum had verzocht om financiële steun voor de Nederlandse vertaling van het ontwerpprogram dat voor het 5e WVV-congres is uitgegeven. MAGGIONI legde daarom een bedrag van 150 dollars op tafel.

Voorts kwam hij de kwestie Berlijn nog eens onder de aandacht brengen. BRAS had hier tijdens zijn bezoek ook al over gesproken. Begin september had het WVV-secretariaat de datum vastgesteld voor een in Oost-Berlijn bijeen te roepen internationale conferentie "voor een Duits vredesverdrag en anti de oorlogsprovocatie" (22 tot 24 september). De drang door BRAS en MAGGIONI uitgeoefend, leidde ertoe dat het Centrum, in overleg met het Dagelijks Bestuur van de CPN, twee minder op de voorgrond tredende bestuurders als afgevaardigden naar Berlijn zond.

De leiding van de CPN is niet erg gelukkig met de weifelende houding van het WVV t.o.v. de crisis in de communistische vakbeweging in Nederland. Volgens de plv. alg. secretaris A.A. VERHEIJ, moet daar eindelijk eens een einde aan komen. Nu heeft de CPN, zo stelt men in het Partijbestuur, de "revisionisten" binnenslands geheel verslagen, zowel in de politiek als op vakbondsgebied, doch internationaal bestaat zowaar nog de situatie dat de "revisionisten" zich voor allerlei WVV-conferenties laten uitnodigen en zich daarmee een zekere autoriteit verschaffen. Zo heeft de CPN-leiding zich bijzonder geërgerd aan het

- 4 -

G E H E I M

feit dat de EVC haar aanwezigheid op de bijeenkomst te Wenen in mei j.l. propagandistisch wist uit te buiten. Het Centrum wil gaarne deelnemen aan internationale ontmoetingen binnen het raam van het WVV, mits ze enig nut kunnen afwerpen en onder voorwaarde dat er geen vertegenwoordigers van de EVC worden aangetroffen.

Volgens De Waarheid van 14 dezer zijn Paul de GROOT en Henk HOEKSTRA, die de CPN op het Russische partijcongres vertegenwoordigden, op 5 dezer te Moskou op bezoek geweest bij V.V. GRISHIN, de invloedrijke 1e vice-voorzitter van het Wereldvakverbond, die onlangs benoemd werd tot candidaat-lid van het presidium van de CPSU. Men mag wel aannemen, dat de Nederlandse partijleider daarbij ook de vakbondsverhoudingen heeft aangesneden. Het lijdt in dit verband geen twijfel, dat Paul de GROOT de hulp van de Russen heeft willen inroepen om een einde te maken aan de "halfslachtige" houding van het WVV-bestuur. Gezien de verhoudingen in het WVV zal de oplossing echter niet eenvoudig zijn. Dat blijkt ook al uit het feit, dat de "oude" EVC reeds een uitnodiging voor het 5e WVV-congres (december 1961) heeft ontvangen. Wat het Centrum over een afvaardiging naar Moskou zal beslissen, moet daarom nog worden afgewacht.

24 november 1961

G E H E I M